

Fåglarna i Svalövs kommun 2023

Text och foto: Johan Gustafsson

Så är det åter dags att sammanfatta det gångna fågelåret. Under 2023 sågs 177 arter i Svalövs kommun vilket är något under snittet för de senaste åren. Naturligtvis är det framförallt den ornitologiska aktiviteten som är för låg för att täcka in alla arters rörelser i hela kommunen. Hoppas att ni alla vill bidra med rapporter på Artportalen under 2024! Behöver ni hjälp med hur man rapporterar så hör av er!

Rackelhane vid Traneröds mosse, februari 2023

Nya arter saknas

Det är andra året på rad utan att det sågs någon ny art i kommunen. Däremot dök det upp en oväntad hybrid som lockade massor av fågelskådare – **Rackelhane**. Denna korsning mellan en tjädertupp och en orrhöna ses regelbundet men ovanligt i landet. Att hitta den på Söderåsen är däremot väldigt överraskande då ingen av föräldrarterna ses regelbundet här.

Första obsen gjordes vid Traneröds mosse den 8/1 (*Louise Håkansson*) och sedan finns ett stort antal rapporter fram till den 19/3 varefter den inte ses mer förrän den plötsligt åter visar sig vid ett enda tillfälle den 24/5 (*Anders Karlsson, Mats Alinder*). Individerna var extremt orädd och rörde sig runt bilarna på parkeringen och benen på tillresta fågelskådare. Man kan ju fundera på var den kom ifrån och varför den verkade så "tam". Vid några tillfällen spelade den också – ett ganska kraxigt ljud.

Råkan minskar

Vi var några som bestämde oss för att kontrollera hur många råkbönder det finns i kommunen. Utan att göra en heltäckande inventering försökte vi spana av landskapet innan lövsprickningen. Arten är ju lätt att inventera då den häckar i kolonier i träd ganska tidigt på våren och dessutom är den både ljudlig och helt ointresserad av att dölja sin bon.

Råkan är hårt knuten till jordbrukslandskapet, framförallt under häckningstiden och söker föda på åkrar där den ofta rotar i jorden. Därför saknas också arten som häckningsfågel i flera kommuner i norra Skåne. Utanför häckningstid kan den ofta ses tillsammans med andra kråkfåglar i stora flockar där de opportunistiskt utnyttjar de födokällor som finns.

Vi kan direkt konstatera att arten har minskat kraftigt sedan 2000 när Mattias Olsson inventerade kommunen och hittade 1821 bönder. Nedgången är 40% och det är anmärkningsvärt att stora kolonier har försvunnit från vissa medan den ökat i andra kommuner. Se sammanställning i tabellen nedan.

Råkan har inventerats vid flera tillfällen och en sammanställning av artens utveckling finns i Anser 2014 av Kenneth Bengtsson. Han konstaterar att populationen i Skåne år 1900 uppskattades till mellan 50 000 och 100 000. Torsten och Aimée Malmberg inventerade arten flera gånger under 1950 och 60-talen. Kring 1965 fanns endast 5 113 par i landskapet. Arten drabbades hårt av gifter (bl a kvicksilvreföreningar) som användes i jordbruket. Tillsammans med andra arter som var hårt knutna till jordbrukslandskapet som gulsparv och tornfalk drabbades råkan hårt. Sedan dessa gifter slutat användas har arten ökat under 1980- och 90-talen i återkommande inventeringar av SkOF. Under flera inventeringar på 2000-talet har sedan råkan legat stabilt runt 40-45 000 par.

Att det under samma tid (2000-talet) skett en så kraftig minskning av antalet råkor i Svalövs kommun är därför uppseendeväckande. Enstaka kolonier med många par kan ju ha drabbats av enskilda händelser men om det finns andra systematiska förklaringar är okänt.

I Anser nr 4 2023 redovisar Kenneth Bengtsson en ny sammanställning av råkans situation i Skåne och även om det här saknas flera kommuner, bl a Svalöv, i sammanställningen konstaterar författaren att arten tycks ha en stabil förekomst i Skåne.

Råkan är ett typiskt inslag i jordbrukslandskapet. Dess vana i att rota i jorden efter föda leder till naken hud runt näbben hos vuxna råkor.

Kommundel	2000	2023	Ändring %
Svalöv	540	427	-21
Felestad	7	0	-100
Teckomatorp	159	272	+71
Billeberga	377	260	-31
Ask	129	4	-97
Torrlösa	16	0	-100
Röstånga	66	84	+27
Kågeröd	165	0	-100
Axelvold	4	0	-100
Halmstad by	15	0	-100
Tågarp	350	45	-87
Totalt:	1821	1092	-40

Tabell 1 Antalet råkbön i Svalövs kommun 2000 och 2023

Hussvalan kartlagd i hela Skåne

Hussvala vid Bokholmens gård – ett av ganska få ställen med häckande hussvalor i kommunen.

beståndet t ex under flyttning till Afrika.

Skånes ornitologiska förening gick inför året ut med att göra hussvala till fokus-art under 2023. Det innebär inte någon regelrätt inventering men man uppmanade till att rapportera fynd av häckande fåglar på Artportalen. Gensvaret var klen men bilden som redovisas i Anser 2023 nr 4 talar om att arten minskar. I Svalövs kommun rapporteras 40 bon på 11 lokaler vilket ju är väldigt få i en så stor kommun.

Förutom denna spontanrapportering visar även de årliga inventeringarna i regi av Svensk fågeltaxering en klar bild av att arten minskar.

Ett stort problem för arten är att dess bobyggande på hus inte alltid uppskattas och många fastighetsägare river ner bon. Säkert finns det också andra saker som påverkar

Intressanta fynd 2023

Även om det inte upptäcktes några nya arter för kommunen gjordes en del spännande observationer av ovanliga arter. Här följer en genomgång av några sådana. Alla rapporter är hämtade från **Artportalen**:

www.artportalen.se

Den som vill veta mer om arterna i Svalövs kommun hittar mycket information på

Microbirding:

www.microbirding.se – Klicka på Svalöv i menyn till höger och bland menyerna överst på sidan som kommer upp väljer du Svax och klickar sedan på "checklista" här kan du nu gå in på varje art och se hur vanlig arten är.

Prutgås – Arten sträcker regelbundet över Skåne i maj men det finns inga rapporter från kommunen av sådant sträck, antagligen för att den framförallt sträcker under natten. Däremot rapporterades en individ som rastade under längre tid vilket är ganska ovanligt.

- 1 ex Trolleholmssjön 3 - 22/3 (*Mattias Olsson, Karl-Erik Karlsson, David Olausson*)

Vitkindad gås – är numera en så pass vanlig vintergäst som rör sig över stora områden i landskapet att den antagligen är underrapporterad. Inga fynd som tyder på häckning.

- 5000 ex på åker vid Vittskövle 30/10 (*Johan Gustafsson*) största flocken under året.

Bläsgås

- 130 ex Hallsfarm på åker 15/11 (*Johan Gustafsson*) största flocken under året.

Spetsbergsgås – Efter förra årets stora flock var det åter mer normal fyndbild med tre fynd:

- 7 ex 16/3 Bulls måse (*Karl-Erik Söderqvist*)
- 4 ex 19/3 Bulls måse (*Linda Öhlund, Isak Öhlund*)
- 5 ex 29/12 Torrlösa (*Karl-Erik Karlsson*)

Mindre sångsvan – Tre fynd under hösten är väl ett ganska normalt uppträdande även om vi vissa år haft betydligt fler som födosökt på åkrarna:

- 1-3 ex Halls farm 14 – 21/11 (*Mattias Olsson m fl*)
- 3 ex sträckande Konga 18/11 (*Mona Hansson, Lars Mandorf*)
- 1 1K Prästafäladen 26/11 (*Tommy Jonsson*)

Sångsvan – Enstaka häckningar i kommunen med olika resultat.

- 135 ex Ask 13/3 (*Mattias Olsson*) största flocken under året.

Knölsvan – Lyckade häckningar finns bl a i Bulls måse

Gravand

- 24 ex Prästafäladen 13/4 är den största ansamlingen (*Tommy Jonsson*) På denna lokal finns också en konstaterad häckning

Bläsand

- 1 par Bokholmens mosse 28/6 (*Johan Gustafsson*) Ovanligt med sommarfynd av denna art som främst häckar i Norrland.
- 150 ex Trolleholmssjön 15/11 (*Johan Gustafsson*) Största antalet under året, som vanligt är det just denna lokal som har störst flock.

Vilande bläsandshane.

Snatterand Flera fynd på olika lokaler som skulle kunna tyda på häckning men inga säkra häckningsfynd.

Stjärtand Tre fynd under året:

- En hane Trolleholmssjön 5/6 (*Anders Ahlberg*) Ovanligt med sommarfynd i Skåne!
- 1-2 ex Prästafäladen 15 -21/9 (*Tommy Jonsson*)
- 9 ex Trolleholmssjön (*Karl-Erik Karlsson*)

Brunand Arten har vissa vintrar uppträtt i stora flockar i Trolleholmssjön men inte i år.

- 1 hane Prästafäladen 2/2 (*Stig Larsson*)
- 1 par Arnåkra/Duveke 4/3 (*Benny Hansson*)
- 1 hane Prästafäladen 26/3 (*Tommy Jonsson, Karl-Erik Karlsson*)
- 3 ex Prästafäladen 23/4 (*Linda Öhlund, Johan Gustafsson*)

Vaktel Som vanligt de senaste åren finns en långstannande hane som spelade söder om Prästafäladen men dessutom flera rapporter om enstaka spelande individer på andra platser i närheten. Enligt "Fågelåret 2022" har vakteln det året ett mycket bra år och utvecklingen för denna art ses som positiv till skillnad från flera andra nattsångare.

- 2 ex Källstorp 6/6
- 1 ex Källstorp 17/6
- 1-2 ex vid Prästafäladen 25/6 – 29/7 (*Tommy Jonsson m fl*)
- 1 ex Svenstorp 1 – 10/7 (*Stig Larsson, Tommy Jonsson*)
- 1 ex Rävatofta 26/7 (*Magnus Svensson*)
- 1 ex Munkagårda 21/8 (*Magnus Svensson*)

Nattskärra Som vanligt finns några spelande individer vid Traneröds mosse men också rapporter från närliggande lokaler.

Turkduva Sedan arten etablerade sig i landet på 1950-talet har den kvar små populationer i tätorter nära människor. Medan det fanns sädes-silos vid stationen i Svalöv kunde det finnas flera hundra individer där. Från AP ser man att det under året funnits enstaka individer i kommunens olika tätorter. Större samlingar finns numera bara vid Gissleberga kvarn med som mest 45 individer 25/1 (*Johan Gustafsson*). Kanske finns andra liknande lokaler i kommunen som inte är rapporterade? Något att kolla under 2024!

Turkduva vid Gissleberga som är artens starkaste fäste i kommunen tack vare spillsäd.

Vattenrall Alla rapporter under året kommer från Bulls måse (antagligen förbisedd på flera lokaler) där också fynd som tyder på häckning finns:

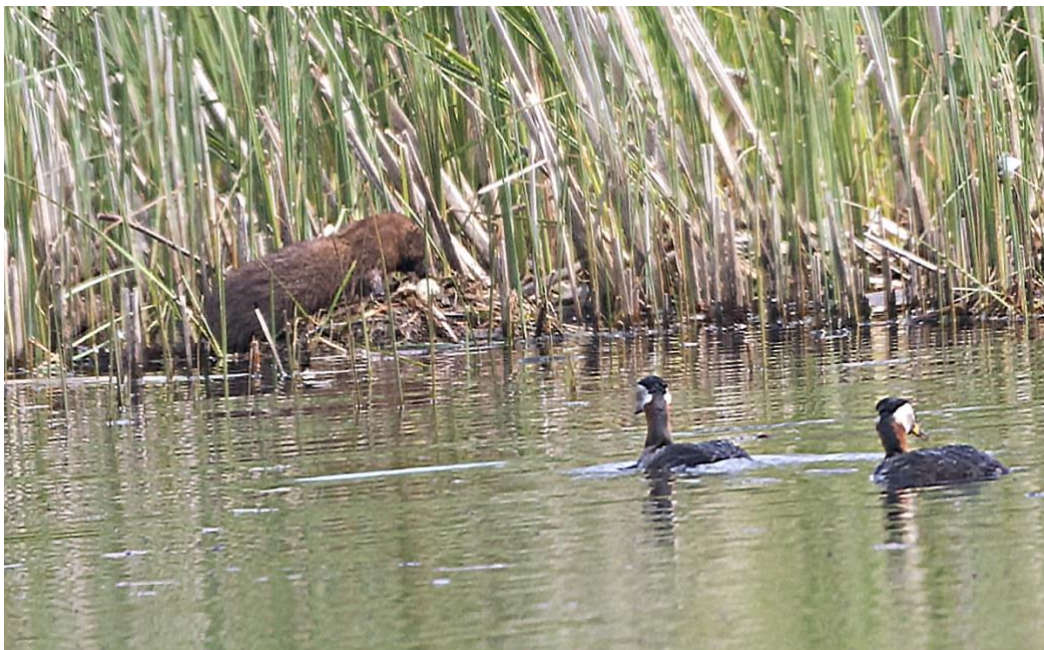
- 2 ex spelande 21-22/5 (*Linda Öhlund, Tommy Jonsson, Johan Gustafsson*)

Småfläckig sumphöna Efter två år (2019-20) med flera spelande hanar vid Bokholmen tystnade åter denna lokal men i år finns en rapport därifrån, dock inte spelande.

- 1 ex födosökande Bokholmen 28/6 (*Johan Gustafsson*) Fjärde fyndet i kommunen.

Smådopping Flera rapporter om säkerställd eller trolig häckning på flera lokaler i kommunen. Dessutom tycks dammen söder om Trolleholms slott hålla smådopping året runt med många rapporter på AP.

Gråhakedopping Tyvärr finns inga rapporter om lyckade häckningar från kommunen. Flera rapporter från olika lokaler berättar om spel, bobygge och ruvande fåglar men alltså inga ungar!? Ett par i Bolshusdammen i Svenstorp fick sina ägg uppätta av en mink, kanske är detta boven bakom andra misslyckanden också?

Gråhakeparet i Bolshusdammen fick titta på medan minken kalasade på deras ägg.

Skäggdopping Som vanligt få fynd i kommunen.

- 1-2 ex Trolleholmssjön 17/3 – 5/6 (*Karl-Erik Karlsson*)

Svarthalsad dopping 2016 – 2018 häckade arten i Bokholmen men har sedan försvunnit därifrån

- 1 ex Trolleholmssjön 24/5 (*Mattias Olsson*) Åttonde fyndet i kommunen.

Mindre strandpipare

- Ett par revirhävade vid Prästafäladen ibland även fler ex – observationer 17/4 – 25/7 (*David Olausson m fl*)
- Par i lämplig biotop 9/5 Trolleholm (*Mattias Olsson*)
- Enstaka fynd av individer vid nyanlagda Kågeröds mader (*Mikael Svensson mfl*)

Storspov – Inga säkra häckningar men observationer av spelande individer i lämplig biotop finns från några platser.

Småspov Det har inte gjorts några fynd av arten sedan 2019. I år kom två fynd vilket gör att vi nu har 18 fynd i kommunen.

- Ett ex födosökande vid Bokholmen 5/5 (*Johan Gustafsson*)
- 12 ex Sträckande västerut vid Traneröds mosse 13/8 (*Peter Svensson*)

Denna småspov födosökte vid Bokholmen i början av maj.

Spovsnäppa

- Ett ex födosökande Prästafäladen 24/7 (*Tommy Jonsson, Stig Larsson*) Fynd nr 16 i kommunen.

Dvärgbeckasin

- Ett ex Bokholmen 6/5 (*Herman Bronté*) Ovanligt med fynd mitt i häckningstid i våra trakter! De flesta fynd i kommunen är från höststräcket.

Kaspisk trut

- Ett ex rastande Tågarp 14/10 (*Johan Andersson*) Femte fyndet.

Svart stork Arten fortsätter att uppträda under vår och sommar på Söderåsen och två av fyra fynd därifrån hamnar i Svalövs kommun.

- 1 ex 2/4 Dragesholm (*Helena Kastenbom*)
- 1 ex 6/4 Dragesholm (*Lars-Bertil Nilsson*)

Ett av många fynd av ägretthäger under året – Trolleholm i december.

Ägretthäger Arten fortsätter att öka i Sverige och även i kommunen finns det så många rapporter under året att det är svårt att bestämma antalet fynd. Sammanställer man alla rapporter från tidigare år är höstfynden i stor majoritet medan det t ex bara finns ett enda fynd under juli.

Stäpphök Denna graciösa rovfågel blir allt vanligare i rapporter från hela landet men är fortfarande en ovanlig syn.

- 1 adult hane 30/8 vid Heleneborg (Tommy Jonsson) 10:e fyndet i kommunen

En gammal stäpphökshane är alltid en välkommen syn för varje fågelskådare. Fågeln på bilden är dock tagen vid Skanörs ljung!

Ängshök

- 1 hona 13/7 Svenstorp (Stig Larsson) 14:e fyndet

Brun glada Fem fynd under året innebär ett rekordår. Det första fyndet i kommunen är från 1998 och totalt har det nu gjorts 23 fynd. Arten ökar i Sverige.

- 1 ex Änglaberga 7/6 (Mattias Olsson)
- 1 ex Bulls måse 20/6 (Anders Ahlberg)
- 1 ex Bokholmen 28/6 (Johan Gustafsson)
- 1 ex Svenstorp 24/8 (Johan Gustafsson)

- 1 ex Svenstorp 2/9 (*Johan Gustafsson*)

Jorduggla

- 1 ex Bokholmen 5/6 (*Johan Gustafsson*) Intressant med fynd under häckningstid.

Kungsfiskare Inga rena vinterfynd (december – februari) under 2023. Tecken på häckning finns även i år även om inga ungar rapporterats.

Göktyta Många rapporter från två områden, Svenstorp och Bokholmen med många ropande hanar.

Sommargylling Elfte fyndet i kommunen, det senaste från 2018.

- Ett ex Härnäsdamarna 12/5 (*Micael Jonsson*)

Nötkråka

- 1 ex Klåveröd 5/2 (*Lars Åke Friberg*)
- 1 ex Klåveröd 17/11 (*Henrik Olausson*)

Tofsmes Tre fynd under ett år är mycket för kommunen men alla inom ett mycket litet område runt Traneröds mosse där i stort sett även alla tidigare fynd i kommunen gjorts.

- 1 ex 6/2 Lilla Klåveröd (*Petra Borgcrantz*)
- 1 ex 1 1/3 Traneröds mosse (*Bo Holst, Jan Ohlsson*)
- Flera ex 10/3 Traneröds mosse (*Johan Gustafsson*)

Det är väldigt få fynd av tofsmes i kommunen – lyssna och leta gärna vid Traneröds mosse!

En uppmaning - leta efter den skönsjungande tofslärkan 2024!

Trädlärka Två fynd av sjungande individ i samma område kan indikera häckning och kan vara något att följa upp kommande sommar:

- 1 ex sjungande 23/4 och 14/6 Jällabjär (Bengt Hertzman)

Gräshoppsångare Åtminstone 11 sjungande hanar under sommaren.

Brandkronad kungsfågel 17 rapporter om sjungande hanar på olika platser på åsen med ibland flera ex. Troligen skulle en verklig inventering ge mångdubbelt fler fynd. Arten har gått från raritet till vardagsfågel på de skånska åsarna.

Ringtrast Två vårfynd är väl en normal fyndbild. Totalt finns det nu 30 fynd i kommunen.

- 1 hane Bulls måse 19/4 (Johan Gustafsson)
- 1 hona Svenstorp 7/5 (Tommy Jonsson) Sent fynd som är en tangering av det tidigare senaste vårfyndet.

Rödstrupig piplärka Två fynd under september. Sjätte och sjunde fyndet i kommunen.

- 1 ex Lönnstorp 16/9 (Thomas och Elin Rostedt)
- 1 ex Svenstorp 22/9 (Johan Gustafsson)

Större korsnäbb Första fyndet i augusti och blott andra fyndet under de senaste 10 åren.

- 4 ex Bokholmen 4/8 (Johan Gustafsson)

Stort tack till Mattias Olsson för granskning och synpunkter på manus!

Synpunkter och frågor: johangustafsson6@gmail.com 0703963873